

בבית המשפט העליון

בש"פ 2746/19

לפני: כבוד השופט ג' קרא

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר

תאריך הישיבה: י"א בניסן התשע"ט (16.04.2019)

בשם המבקש: עו"ד דמיטרי דוגמן

בשם המשיבה: עו"ד מריה ציבלין

החלטה

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט י' ענדן) בעמ"י 19-04-34172 מיום 15.4.2019. במסגרתה נדחה הערר שהגיש המבקש על החלטתו של בית משפט השלום באשקלון (כב' השופטת ע' איזדורפר) במ"י 04-32495-19 מיום 15.4.2019.

1. המבקש, קטין שטרם מלאו 16, נעצר ביום 14.4.2019 בחשד לביצוע עבירת קשירת קשר לביצוע פשע. ביום 15.4.2019 הורה בית משפט השלום על הארכת מעצרו של המבקש עד לתאריך 17.4.2019 בשעה 13:00, לאחר שהשתכנע כי בעניינו התקיימו חשד סביר – אף שאינו ברף הגבוה – וכן עילת מעצר ועילת מסוכנות, ודחה את עתירתו לשחרורו לחלופת מעצר בפיקוח אימו ואחותו.

2. בו ביום הוגש על ידי בא כוח המבקש ערר לבית המשפט המחוזי בו התבקש שחרור המבקש בהינתן גילו הצעיר, העדר עבר פלילי וקיומה של חלופת מעצר. בית המשפט המחוזי, שקיבל לידיו את הערר בשעה 17:06, קבע את הדיון בו לשעה 17:30. בשעה 17:30 נכח באולם בית המשפט בא כוח המבקש לבדו. לאחר מספר הודעות על עיכוב בהגעת נציג המשטרה לדיון, התייצב בשעה 19:59 בבית משפט המחוזי נציג המשטרה.

3. בא כוח המבקש טען כי נציג המשטרה שהתייצב בדיון אינו מוסמך להופיע בערר בבית משפט המחוזי, בהפנותו להוראת סעיף 53 חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: "ח"ט"פ מעצרים). בתגובה טען נציג המשטרה כי בעת קבלת הערר "לא נמצא קצין מוסמך כפי שמופיע בחוק שהיה יכול להגיע לבית המשפט בשעה סבירה".

4. בא כוח המבקש ביקש לקבל את הערר בהעדר נציג משטרה מוסמך. בית המשפט מחוזי דחה את הבקשה והחליט לקיים דיון לגופו של עניין תוך שציין כי "אכן התנהלות המשיבה אינה ברורה, וצריך היה להתייצב גורם מוסמך ואולם... אינני סבור כי יש מקום לקבל את הערר ללא דיון לגופו של עניין". במקביל, הורה בית המשפט לנציג המשטרה בשעה 20:12 להודיע תוך כמה זמן יוכל להגיע גורם מוסמך לדיון. כמו כן, התבקש בא כוח המבקש להודיע עמדתו בדבר אפשרות דחיית שעת הדיון לשעה מאוחרת כדי לאפשר התייצבות קצין מוסמך ולחלופין להודיע עמדתו בדבר אפשרות קיום הדיון למחרת בבוקר. בהמשך לכך, נדחה המשך הדיון לשעה 20:30. בשעה זו הודיע נציג המשטרה כי "קצין מוסמך יכול להתייצב לא לפני השעה 22:00". בא כוח המבקש הודיע כי הוא מוכן להמתין להגעת קצין מוסמך. בית המשפט המחוזי דחה את האפשרות להמתין לקצין מוסמך בשעה 22:00 וקבע כך:

"העורר קטין. השעה כעת 20:41 קיימת אפשרות שהדיון יתחדש בשעה 22:00 וייתייצב קצין מוסמך מטעם המשטרה, אינני מוצא מקום כי כאשר מדובר בקטין נקיים את הדיון בשעה כה מאוחרת... הגם שקיימת שאלה לגבי האפשרות של נציג משטרה לייצג אינני מוצא כי יהיה בקיום דיון כדי לפגוע בזכויותיו של העורר הקטין. הדיון בנוכחות הנוכחים כעת לא יפגע בזכויות הקטין. מנגד שעת הדיון תביא לכך שהדיון יתקיים בשעה מאוחרת כשמדובר בקטין ומנגד יש להוסיף כי קצין המשטרה אשר יתייצב לא יהיה מי אשר בקיא בפרטי התיק.

אשר על כן יטענו הצדדים לגופו של עניין. אני מוצא לנכון להוסיף כי העמידה על נוכחות קצין כאמור הגם כי היא מתיישבת עם לשון החוק הרי שספק אם יש בה כדי לסייע בזכויותיו של העורר, לגופו של עניין".

לאחר שבית המשפט קיבל את תיק החקירה לעיונו, דחה את הערר. מכאן הבקשה לרשות ערר שלפניי.

5. השאלה שעמדה במוקד הבקשה לרשות ערעור היא מיהו שוטר/תובע המוסמך להופיע בערר בבית משפט המחוזי. לעניין זה רלוונטיות להכרעה שתי הוראות חוק. סעיף 53(א) לחסד"פ מעצרים, הקובע כך:

"עצור, משוחרר בערובה ותובע רשאים לערור על החלטת בית המשפט בעניין הנוגע למעצר, לשחרור, להפרת תנאי ערובה או להחלטה בבקשה לעיון חוזר וכן רשאי ערב לערור בעניין ערבותו, בפני בית משפט של ערעור שידון בעניינו בשופט יחיד".

ותקנה 2 לתקנות סדר הדין הפלילי (כשירות שוטר וסמכויותיו) התשכ"ו-1966 (להלן: התקנות), הקובעת מיהו שוטר המוסמך להופיע בפני ערכאות:

"תובע לפי סעיף 12(א)(2) לחוק מוסמך לשמש תובע בכל הליך בבתי-משפט השלום ובבתי משפט העירוניים; תובע כאמור שהוא חבר לשכת עורכי הדין, או שהוא קצין-משטרה, מוסמך לשמש תובע בבית המשפט המחוזי בסוגי הליכים אלה:
(1) בקשות ועררים בעניין מעצר, חיפושים ושחרור בערובה;
(2) עיון חוזר על החלטות בית-משפט השלום או שופט-תעבורה לפי סעיף 49 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], או ערעור לפי סעיף 60 לאותה פקודה".

נטען כי בית המשפט המחוזי קיים את הדיון בערר על אף שנציג המשטרה שהופיע לפניו בדיון אינו מוסמך לכך וזאת בניגוד להוראות סעיף 53 לחסד"פ מעצרים ולתקנות.

6. אקדים ואומר כי לאחר שעיינתי בבקשה ושמעתי את הצדדים בדיון הגעתי לכלל מסקנה כי יש לקבל את בקשת רשות הערר, ובהמשך לכך לקבל את הערר. הלכה ידועה היא כי רשות ערר על החלטה בעניין מעצר תינתן רק במקרים המעוררים שאלה משפטית, החורגת מעניינו הפרטני של המבקש, או בהתקיים נסיבות חריגות (בש"פ 9993/17 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (21.1.2018)). כך, במקרים המתאימים "כאשר בנסיבות העניין

ההחלטה שעליה מבקשים לערור פוגעת באופן חריג וקיצוני בזכויות הנאשם או באינטרס הציבורי... (בבש"פ 1361/13 מדינת ישראל נ' פלוני (22.2.2013)).

7. שתי טענות הציגה בפניי באת כוח המשיבה. הראשונה, היא כי אף שהשוטר שהופיע בפני בית המשפט לא היה קצין משטרה ואף אינו עורך דין, יכול היה הוא להתייצב לדיון. בהפנותה לסעיף 65 לחסד"פ מעצרים. מייד ייאמר שאין בטענה זו ממש. סעיף 65 לחסד"פ מעצרים שכותרתו "סמכות שוטר" קובע כי "כל עוד לא הוגש כתב אישום, ראוי שוטר שאינו תובע כאמור בסעיף 12(א)(2) לחוק סדר הדין הפלילי, לנהל הליכים לפי סימן ג' או לפי סימן זה, למעט הליכים לפי סעיפים 52 ו-53". בענייננו הדיון שהתקיים בפני בית המשפט קמא הינו דיון לפי סעיף 53 לחסד"פ המעצרים, משכך אין בהוראות סעיף זה כדי להושיע.

הטענה השנייה נטענה בהפניה לבש"פ 6836/99 טלעת אלרואגי נ' מדינת ישראל, נג(5) 213 (1999), ממנו לומדת המשיבה, על דרך ההיקש, כי אף ששוטר אינו יכול להודיע על רצונו לערור, משום שהסמכות לערור לפי סעיף 53 לחסד"פ מעצרים שמורה רק לתובע מוסמך, משהוגש ערר, אין מניעה כי שוטר יוכל להופיע ולטעון בערר. כך, לשיטתה, מהוגש ערר על ידי המבקש, יכול היה השוטר להופיע ולטעון בערר כל עוד הוא לא הגיש את הערר. פרשנותה של באת כוח המשיבה אינה מקובלת עליי, הוראות החוק בענייננו ברורות וחד משמעיות, ואינן סובלות פרשנות זו. אין לי אלא להפנות לדברים שנאמרו בב"ש 71/78 מדינת ישראל נ' אבוקסיס, פ"ד לב(2) 240 (1978), בהקשר לקושי אובייקטיבי להתייצבות פרקליט בהליך מעצר, היפים לענייננו "אף אם קיים קושי מציאותי... בדבר מציאת פרקליט ברגע הצורך, מצווים אנו שלא לעקם את הכתוב אלא לפרשו כמשמעותו וכפשוטו". בענייננו מקרא הוראות החוק אינו מותיר מקום לספק או לפרשנות יצירתית מכוחה יותר לכל שוטר, לשמש בתפקיד של תובע אף שהחוק לא הסמיכו לכך במפורש.

8. מן הדברים עולה כי אין במקורות אליהם הפנתה המשיבה כדי לסייע במקרה שלפניי. בית המשפט המחוזי היה מודע להוראות החוק הרלוונטיות הקובעות מיהו שוטר המוסמך להופיע בבית המשפט וחרף האמור קבע בהתחשב בנסיבות העניין כי ניתן לדרוך בערר לגופו, תוך שהוא מכשיר את הופעתו של שוטר ולא קצין מוסמך בפניו וזאת מבלי שהייתה לקביעתו זו כל אחיזה בהוראות החוק המפורשות. בעשותו כן שגה בית המשפט המחוזי. תקנה 2 לתקנות קובעת באופן מפורש וברור מי המוסמך לשמש כתובע במסגרת ההליך הנדון, ואין מקום לפעול בניגוד לאמור בה.

9. לאור כל האמור לעיל, דין בקשת רשות הערר להתקבל. אפנה עתה לדון בערר לגופו של עניין.

10. בית משפט השלום, בהתייחסותו לחשד הסביר, קבע כך "עולה חשד סביר כנגד המשיב [המבקש – ג.ק.]. גם אם חשד זה איננו מצוי ברף הגבוה, די בו לצורך דיון בבקשה דנן". בהינתן העובדה שמדובר במי שהינו קטין, בן פחות מ- 16 שנים, תלמיד מצטיין בבית ספר, נעדר עבר פלילי, שזהו לו מעצרו הראשון, ניתן אפוא לאיין את החשש לשיבוש מהלכי חקירה. זאת, במיוחד לאור ההתפתחויות שהתרחשו ביממה האחרונה, עליהם דיווח בא כוח המבקש במהלך הדיון לפני: מעצרו של שני אחיו, שלפי החשד קשר עימם את הקשר הפלילי, ומעצרו של עוד חמישה חשודים נוספים באותה פרשה. באיזון הכולל בין אינטרס המבקש, שלא ייפגע מהמשך מעצרו, מצד אחד, לאינטרס הציבור מצד שני, ניתן אפוא להורות על שחרורו של המבקש לחלופת מעצר.

10. הערר מתקבל אפוא. אני מורה על שחרורו של המבקש למעצר בית בבית הוריו לתקופה של עשרה ימים, בכפוף לתנאים הבאים: הפקדת ערבות עצמית וערבות צד ג' על סך של 25,000 ש"ח; הפקדת מזומן על סך של 5,000 ש"ח; צו עיכוב יציאה מן הארץ עד להחלטה אחרת; איסור יצירת קשר עם מי מהמעורבים בפרשה; וחובת התייצבות לכל חקירה משטרתית.

התנאים ימולאו מול בית משפט השלום באשקלון. בהעדר ערבויות – ייעצר המבקש ויובא בפני שופט.

ניתנה היום, י"א בניסן התשע"ט (16.4.2019).

שׁוֹפֵט